

การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่า “อ่าวอ้ายยอ” โดยชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก
อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Participation in Aow Aye Yor Forest Area Management by Bantumtalot
Community Namtok Sub-District, Thungsong District, Nakhonsrithammarat
Province

นาวพร สินสวัสดิ์^{1*}, เก็ดถวา บุญปรากฏ² และอุทิศ สังขรัตน์³

Nawaporn Sinsawat^{1*}, Kettawa Boonprakarn² and Utit Sungkharat³

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง การขับเคลื่อนของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ในการจัดการพื้นที่ป่า
อ่าวอ้ายยอ ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

² นักศึกษาปริญญาโท, สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Graduate student, Department of Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts,
Prince of Songkla University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ Assist. Prof Dr., Lecturer at Department of Education Foundation, Faculty of Liberal Arts,
Prince of Songkla University

* Corresponding author, E-mail: Nawaporn2537@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอของชุมชน
บ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยการสังเกตและใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับ (1) ผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน
จำนวน 3 คน คณะกรรมการป่าชุมชน จำนวน 6 คน และสมาชิกในชุมชน จำนวน 10 คน และ (2) ผู้ให้
ข้อมูลหลักภายนอกชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำตก จำนวน 3 คน
และเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวน 6 คน นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกหมวดหมู่
ตีความ สร้างข้อสรุป และนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการ
การจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอในชุมชนบ้านถ้ำตลอด เกิดขึ้นจากชาวบ้านในชุมชนบ้านถ้ำตลอดมีส่วนร่วม
ดังนี้ 1. การมีส่วนร่วมจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน 2. การมีส่วนร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์
จากป่าชุมชน 3. การมีส่วนร่วมกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ 4. การมีส่วนร่วมปลูกต้นไม้
เพิ่มในพื้นที่ป่าชุมชน 5. การมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร 6. การมีส่วนร่วมจัดเวรยาม
ควบคุมการดูแลรักษาป่า 7. การมีส่วนร่วมจัดทำแนวป้องกันไฟป่าป่าชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมเหล่านี้ล้วน
ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอ
ทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน, การจัดการพื้นที่ป่า, อ่าวอ้ายยอ

Abstract

The objective of this article was to explore participation in “Aow Aye Yor” forest management by Bantumtalot Community, Namtok Sub-district, Thungsong, Nakhonsi thammarat Province using the qualitative research method. Data were collected through observations and in-depth interviews with (1) nineteen key informants consisting of three community leaders, six committee members of the Community Forest Committee, and ten members, and (2) Nine key informants from outside the community consisting of three government officials of Namtok Tambon Administrative Organization, and six officials from Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. The data were categorized, interpreted, concluded and presented with analytical description. The study results revealed that participation in “Aow Aye Yor” forest management by Ban thamtalot Community was initiated by people in the community and they participated in the following. 1. Participation in establishing the Forest Community Committee, 2. Participation in forming rules and regulations for utilization of the community forest, 3. Participation in setting punishments for violations of rules and regulations, 4. Participation in growing more trees in the community forest, 5. Participation in public relations to disseminate data and information, 6. Participation in arranging security guards to control and look after the forest, and 7. Participation in creating community fire buffer zone. Participation in all these activities could result in success of “Aow Aye Yor” forest management by Banthamtalot Community, Namtok Sub-district, Thungsong, Nakhonsi thammarat Province.

Keywords: Community participation, Forest management, Aow Aye Yor

บทนำ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีพของมนุษย์ เพราะเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ในประเทศไทยสถานการณ์การจัดการป่าไม้ตั้งแต่เริ่มแรกจวบจนปัจจุบันมีปัญหาหนัก จนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเสียดายป่าและการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ในช่วงเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504) พื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศมีอยู่ประมาณ 171 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 53 ของพื้นที่ทั้งประเทศ จากการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ในปี พ.ศ. 2543 พบว่า พื้นที่ป่าเหลืออยู่เพียงร้อยละ 25 เท่านั้น (กรมป่าไม้, 2545) การลดลงอย่างรวดเร็วของพื้นที่ป่าไม้ ส่วนหนึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรการอพยพย้ายถิ่นของกลุ่มคนบางกลุ่มที่ต้องการบุกเบิกพื้นที่ใหม่ และความต้องการพื้นที่ทำกินของราษฎร ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อนำพื้นที่เหล่านั้นมาใช้ในการเพาะปลูก ภาครัฐได้แสดงบทบาทในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ โดยได้ประกาศพื้นที่ป่าจำนวนมากเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เช่น พื้นที่อุทยานแห่งชาติ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อให้ป่าไม้คงอยู่ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก่อให้เกิดความอ่อนแอของชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากชุมชนไม่มีอำนาจในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2551)

ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ในอดีตเป็นป่าดงดิบ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา มีเทือกเขา ล้อมรอบหลายลูก ที่มาของชื่อหมู่บ้านเกิดจากภูเขาลูกหนึ่งในตำบลซึ่งตั้งอยู่หลังวัดมีช่องทางที่ประชาชน ใช้เดินทางข้ามไปมาได้ ประชาชนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเวลานั้นได้ตั้งชื่อว่า “ภูเขาถ้ำตลอด” แต่ต่อมาเมื่อมี ประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น ชาวบ้านจึงเรียกชื่อใหม่ว่า “ถ้ำตลอด” จึงใช้เรียกชื่อหมู่บ้านมาจนถึง ปัจจุบัน มีครัวเรือนอาศัยอยู่ 2,133 ครัวเรือน ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งหมด 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านมะขาม หมู่ที่ 2 บ้านวังธน หมู่ที่ 3 บ้านโหลกโก หมู่ที่ 4 บ้านถ้ำตลอด หมู่ที่ 5 บ้านโนไร่ หมู่ที่ 6 บ้าน เหนือ โดยมีภาคีและเครือข่ายสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 12 นครศรีธรรมราช และศูนย์ประสานงาน ป่าไม้จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หมู่ที่ 4 บ้าน ถ้ำตลอด มีพื้นที่ทั้งหมด 7,500 ไร่ (โครงการปลูกโลกสีเขียว, 2556)

บริเวณพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ เป็นพื้นที่ราบรายล้อมภูเขา พื้นที่ป่ายังมีความอุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วย พรรณไม้ไม่น้อยใหญ่จำนวนมาก ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอได้ร่วมมือ กันอนุรักษ์ผืนป่าแห่งนี้มาช้านานแล้ว นับตั้งแต่ประชาชนกลุ่มแรกได้เข้ามาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินใน พื้นที่แห่งนี้เมื่อราว 200 ปีก่อน โดยได้ร่วมกันดูแลรักษาป่าตลอดจนเฝ้าระวังป้องกันไม่ให้คนภายนอกเข้า มาหาประโยชน์จากป่าอย่างเด็ดขาด ทำให้ป่าแห่งนี้ยังคงความสมบูรณ์ของพืช สัตว์ป่า และเป็นแหล่งต้น น้ำลำธารซึ่งเป็นแหล่งน้ำในการอุปโภคบริโภคของชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียงและที่อยู่ห่างไกล ออกไปโดยจุดประสงค์หนึ่งในการรักษาป่าแห่งนี้เป็นไปเพื่อสืบทอดประเพณีการรักษาป่าของบรรพบุรุษ นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวบอกเล่าจากอดีตถึงพลังอำนาจลึกลับที่จะมาหลอกหลอนผู้ที่เข้าไปบุกรุกโค่นไม้ใน ป่าแห่งนี้ ทำให้ผู้ที่เข้ามาบุกรุกก็จะมีอันเป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เป็นไข้ตาย เป็นต้น

สาเหตุหลักที่ทำให้ทรัพยากรป่าไม้พื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอกงสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเสื่อมโทรมและลดจำนวนลงมาก เนื่องจากชุมชนเป็นสังคม แบบการเกษตรกรรม มีวิถีการดำรงชีวิต การทำมาหากินของคนในชุมชน มีการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ควบคู่ไปกับการพึ่งพาทรัพยากรพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ และมีการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน จึงเป็นอีกสาเหตุ หนึ่ง ในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของป่าไม้พื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ และทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน ที่ ยังต้องพึ่งป่าที่ใช้อาศัยในการทำมาหากิน สาเหตุเหล่านี้ซึ่งปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน คือ การมีทุนทางธรรมชาติ การมีโครงสร้างระบบความสัมพันธ์แบบเครือ ญาติ การมีผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ ซึ่งให้เห็นว่า ชุมชนสามารถเข้าไปจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้ เนื่องจากทุนที่มีอยู่ในชุมชน รวมทั้งความสัมพันธ์ทางเครือญาติ วัฒนธรรมประเพณี ระบบความเชื่อ ตลอดจนการมีวัดและผู้นำชุมชนที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อน นอกเหนือไปกว่านั้นการที่ผู้นำชุมชนและ ชาวบ้านในชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอดไว้ เพราะป่ายังมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นอย่างมาก

นอกจากนั้นยังมีชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอกงสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาอย่างยาวนาน ได้มีการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและกรมป่าไม้ ในการ จัดทำโครงการประกวดป่า เพื่อเสริมสร้างการอนุรักษ์ป่าชุมชนพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ในโครงการต่าง ๆ มากมาย อาทิ เช่น โครงการปลูกโลกสีเขียว, โครงการ “คนรักป่า ป่ารักชุมชน”, โครงการ 60 ป่าชุมชน อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชตามแนวพระราชดำริ, โครงการอนุรักษ์และพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งได้ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนบ้านถ้ำตลอด คือ การได้รับรางวัล ปลูกโลกสีเขียว ซึ่ง เป็น 1 ใน 7 ชุมชนที่ได้รับรางวัลประเภทชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม รวมถึงโล่ทองคำรางวัลชมเชยจากอธิบดีกรมป่าไม้ ในการประกวดป่าชุมชนดีเด่นระดับประเทศใน ปี พ.ศ. 2544 การได้รับพระราชทานธงพิทักษ์ป่าจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ปี พ.ศ. 2547 ได้รับรางวัลป่าชุมชนตัวอย่างในระดับจังหวัด ได้รับรางวัลธงช้าง 1 เชือก ในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ป่าอ่าวอายของชุมชนบ้านถ้ำตลอด และได้รับรางวัลรองชนะเลิศระดับประเทศ ปี 2557 ในโครงการ “คนรักป่า ป่ารักชุมชน”

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่า ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรพื้นที่ป่าอ่าวอายอย่างไร จึงนำไปสู่การได้รับรางวัลมากมายและเกิดเป็นชุมชน “คนรักป่า ป่ารักชุมชน” ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการพื้นที่ป่าของชุมชนอื่นต่อไป

คำถามในการวิจัย

ชุมชนบ้านถ้ำตลอดมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอายอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอายของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อใช้ในการวางแผนหรือกำหนดนโยบาย ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอายโดยชุมชน
2. เป็นการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดพลังในการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอาย
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอาย
4. เป็นข้อมูลให้กับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอาย

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิด

แนวคิดทุนชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเกี่ยวข้องกับการจัดการทุนของชุมชน, (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทุนชุมชนหมายถึง ทุนของชุมชนมีทั้งทุนที่เป็นเงินและทุนที่ไม่เป็นเงิน ซึ่งทุนที่ไม่เป็นเงิน ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ความรู้ ภูมิปัญญา ทักษะต่างๆ ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นที่ป็นน้อง ความไว้วางใจกันของชุมชน เครือข่ายความสัมพันธ์ของสมาชิกชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน, (2556) ทุนที่ไม่ใช่เงิน หมายถึง สิ่งที่เป็นมูลค่าหรือมีคุณค่าที่ไม่มีเงินตรา แต่หมายถึงสิ่งอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคน เช่น ทุนทรัพยากรที่ก่อให้เกิดผลผลิตที่เป็นความรู้ ภูมิปัญญา ประสบการณ์ของคน ทุนทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณีปัจจัยบริการทางโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น ได้จำแนกประเภทของ “ทุน” ออกเป็น 2 ส่วน คือ ทุนการเงิน และทุนที่ไม่ใช่เงิน ในส่วนของทุนที่ไม่ใช่เงิน จำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่ 1. ทุนมนุษย์ (Human Capital) 2. ทุนสังคม (Social Capital) 3. ทุนกายภาพ (Physical Capital) 4. ทุนธรรมชาติ (Natural Capital) 5. ทุนวัฒนธรรม

(Culture Capital)

สรุปแล้วผู้วิจัยได้นำ แนวคิดทุนชุมชน มาอธิบายถึง ในเรื่องของทุนทรัพยากรพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ว่ามีต้นทุนทรัพยากรอะไรบ้าง การพัฒนาชุมชนบ้านถ้ำตลอด พื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง แต่พื้นฐานในการพัฒนาจะต้องเริ่มจากชุมชน คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกันเอง เพราะคนในชุมชนนั้นๆ จะรู้และเข้าใจถึงปัญหาความต้องการและทุนต่างๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน

แนวคิดการจัดการป่าชุมชน

สมศักดิ์ สุขวงศ์ (2540 : 6) ได้ให้ความหมายของการจัดการป่าชุมชนว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่การปลูกป่า บำรุงป่า การป้องกันรักษาป่าและการใช้ประโยชน์จากป่า ซึ่งการใช้ประโยชน์จากป่า หมายถึง การพัฒนารูปแบบและเทคนิคการเก็บหาผลผลิตจากป่ายั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์นั้น และป่าชุมชน จากการศึกษากองของโกลม แพรกทอง พบว่า เป็นคำที่เกิดขึ้นจากแนวคิดพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้ (โกลม แพรกทอง, 2433 : 77) 1. แนวคิดทางด้านนิเวศวิทยา 2. แนวคิดทางการพัฒนาชนบท 3. แนวคิดการกระจายอำนาจ 4. แนวคิดด้านการใช้ประโยชน์

สรุปแล้วผู้วิจัยได้นำ แนวคิดการจัดการป่าชุมชน มาอธิบายถึง ในเรื่องของการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด คือ จะเน้นในเรื่องของกิจกรรม การปลูกป่า บำรุงรักษาป่า การใช้ประโยชน์จากป่า และการจัดการป่าในรูปแบบต่างๆ ของประชาชนในท้องถิ่นและตัวคนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการป่า ส่วนการนิยามที่นั้นขึ้นอยู่กับ 1. ลักษณะของการใช้ประโยชน์จากป่า 2. การจัดการดูแลรักษาป่า 3. สิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการและดูแลป่า 4. เงื่อนไขของการเกิดป่าชุมชนว่าเกิดขึ้นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

คันสนีย์ นิจพานิช (2542) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการที่ประชาชนหรือชุมชน ได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเข้ามามีบทบาทในการวางแผนจัดการดำเนินงาน ควบคุมกำกับ ติดตามผลและรับผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการ ดำรงชีพในสังคมหรือชุมชนนั้นอย่างมีศักดิ์ศรี การมีส่วนร่วมนั้นประชาชนจะได้รับการพัฒนาการรับรู้ สติปัญญาอันจะนำไปสู่การตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเอง

สรุปแล้วผู้วิจัยได้นำ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มาอธิบายถึง ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนบ้านถ้ำตลอด ในการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด โดยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมตัดสินใจ กำหนดทิศทางการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ร่วมกันปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนบ้านถ้ำตลอด และร่วมกันรับผลประโยชน์ร่วมกันโดยรัฐเป็นผู้สนับสนุน

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดเบื้องต้นของบทความวิจัยในครั้งนี้ อันเกิดขึ้นจากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ชุมชนบ้านถ้ำตลอด บริเวณพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ โดยการสำรวจพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอและพูดคุยกับชาวบ้านในชุมชนบ้านถ้ำตลอด ในประเด็นเรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด จากการลงพื้นที่ผู้วิจัยได้พบว่า การมีส่วนร่วมในการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอของชุมชนบ้านถ้ำตลอด เกิดขึ้นจากชาวบ้านในชุมชนบ้านถ้ำตลอดมีส่วนร่วม ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกชุมชนบ้านถ้ำตลอด หมู่ที่ 4 ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากชุมชนบ้านถ้ำตลอดมีพื้นที่ป่าอ่าวอายยอป่าแห่งนี้มีความสมบูรณ์ของพืช สัตว์ป่า และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ซึ่งตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ นอกจากนั้นยังมีชุมชนบ้านถ้ำตลอด ได้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาอย่างยาวนาน ได้มีการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและกรมป่าไม้ ในการจัดทำโครงการประกวดป่า เพื่อเสริมสร้างการอนุรักษ์ป่าชุมชนพื้นที่ป่าอ่าวอายยอ ในโครงการต่าง ๆ มากมาย อาทิ เช่น โครงการปลูกโลกสีเขียว, โครงการ “คนรักป่า ป่ารักชุมชน”, โครงการ 60 ป่าชุมชน อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชตามแนวพระราชดำริ, โครงการอนุรักษ์และพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ผู้ให้ข้อมูล

โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน คณะกรรมการป่าชุมชน จำนวน 6 คน และสมาชิกในชุมชน จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลักภายนอกชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำตก จำนวน 3 คน และเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นเพียงแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ เพื่อใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน สมาชิกในชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำตก และเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

แบบบันทึกการสังเกต ใช้จดบันทึกสิ่งที่ผู้วิจัยได้สอบถามและพบเห็นในการทำกิจกรรมของชาวบ้านในชุมชนบ้านถ้ำตลอด ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้เข้าไปในชุมชนสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านถ้ำตลอด สภาพป่าชุมชน ระบบนิเวศ สังเกตลักษณะบ้านเรือน ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ การประกอบอาชีพ สภาพแวดล้อมทั่วไปในชุมชน และการทำงานกิจกรรมต่างๆ ของคนในชุมชน สังเกตการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนของชาวบ้านและผลผลิตที่ได้จากป่าชุมชน

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ, กิจกรรมการเดินป่าเพื่อศึกษาธรรมชาติ และกิจกรรมโครงการการประกวดป่า เป็นต้น

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในการสัมภาษณ์พูดคุยซักถามระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการถามแบบเจาะลึก โดยการสัมภาษณ์นั้นจะสัมภาษณ์ในขณะที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนบ้านถ้ำตลอด

การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า โดยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งบุคคล สถานที่ และเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ข้อมูลเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ภายในหมวดหมู่ ระหว่างหมวดหมู่และวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาในการศึกษา และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอของชุมชนบ้านถ้ำตลอด เกิดขึ้นจากชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการป่าชุมชนส่วนใหญ่มาจากความสมัครใจหรือผู้ที่มีจิตอาสา และมาจากการร่วมลงคะแนนเสียงจากประชาชนทั้งหมด จึงได้คณะกรรมการป่าชุมชนทั้งหมด 12 คน โดยคณะกรรมการป่าชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลป่าชุมชน และกำหนดพื้นที่ป่าชุมชน

“...บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอด ครอบคลุมหลายด้าน ตั้งแต่การจัดการและฟื้นฟูพื้นที่ป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอด ในด้านเทคนิคและวิทยาการด้านป่าไม้...” (ชวน สิทธิรักษ์, สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2561)

“...คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอด ถูกแบ่งออกเป็น 6 ชุด ตามหน้าที่คือ 1) ชุดออกตรวจป่าชุมชน 2) ชุดดูแลเขตป่าชุมชน 3) ชุดดูแลป่าในกลุ่มหาของป่า 4) ชุดผู้สูงอายุ 5) ชุดกลุ่มบ้านฟื้นฟูป่า และ 6) ชุดกลุ่มหาทุนเสริมสำหรับผู้เฒ่าตัดไม้ทำลายป่า...”(บุญเลิศ พันธุ์สนิท, สัมภาษณ์วันที่ 29 มกราคม 2561)

“...คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอดมีหน้าที่ ติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎระเบียบป่าชุมชนกับชาวบ้านในชุมชน...”(หนูนอง ราชรัตน์, สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2561)

“...คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอด มีการให้ความรู้และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ...”(ธนาคาร พลรัตน์, สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน พบว่า คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอด แบ่งออกเป็น 6 ชุด คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านถ้ำตลอดมีบทบาทและหน้าที่ครอบคลุมหลายด้าน ตั้งแต่การจัดการและฟื้นฟูดูแลพื้นที่ป่าชุมชน ติดตามตรวจสอบ บังคับใช้กฎระเบียบป่าชุมชนกับชาวบ้านในชุมชน มีการให้ความรู้กับชาวบ้านในชุมชน และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ

2. การมีส่วนร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ผลการศึกษาพบว่า เป็นแนวทางการปฏิบัติ คือ นำแนวคิดในการอนุรักษ์ป่ามากำหนดเป็นกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่ป่าชุมชน ซึ่งกำหนดไว้ว่าห้ามตัดต้นไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชน ห้ามล่าสัตว์ ห้ามจุดไฟเผาป่า ห้ามฟันหรือถางเปลือกไม้เพื่อกระทำการใดๆ อันเป็นสาเหตุให้ต้นไม้ตาย

“...ห้ามขุดหัวไม้ หัวมัน ห้ามเผาถ่านและทำไม้ฟันจากป่าชุมชน แต่สามารถนำเอาเฉพาะกิ่งไม้แห้งหรือต้นไม้อายุตายแล้วมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในครัวเรือนได้...”(อนุรักษ์ นวลสีทอง, สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2561)

“...ผู้มีสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนต้องเป็นสมาชิกของป่าชุมชนเท่านั้น...”(สมใจ แดงเวชงาม, สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2561)

“...การเก็บหาของป่าหรือผลผลิตให้เป็นไปตามดุลยพินิจของคณะกรรมการป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอ โดยให้สมาชิกแต่ละครัวเรือนสามารถจัดเก็บได้ตามสมควรเพื่อประโยชน์ใช้ในการบริโภคเท่านั้น...”(อารีย์ พันธุ์สนิท, สัมภาษณ์วันที่ 13 มกราคม 2561)

“...สมาชิกของป่าชุมชนทุกคนห้ามตัด, ล่าสัตว์ หรือทำการใดๆ ที่ทำให้ป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอเสื่อมสภาพ...”(บรรเจิด ศรีทอง, สัมภาษณ์วันที่ 13 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน พบว่า คณะกรรมการป่าชุมชนมีหน้าที่ร่วมกันตรวจสอบดูแลรักษาป่าชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ขณะที่ชาวบ้านทุกคนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน นอกจากนี้ยังมีกฎระเบียบและข้อบังคับในการควบคุมดูแลรักษาป่าชุมชน (สำนักงานป่าไม้เขตนครศรีธรรมราช : 2545)

3. การมีส่วนร่วมกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ผลการศึกษาพบว่า เป็นแนวทางการลงโทษจากกฎระเบียบพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และพิจารณาร่วมกันระหว่างคณะกรรมการป่าชุมชนรวมถึงประชาชนในชุมชน

“...ห้ามตัดไม้ก่อนได้รับอนุญาตถ้าฝ่าฝืนจะถูกปรับตามความยาวของต้นไม้โดยวัดเป็นนิ้ว นิ้วละ 500 บาท...”(วีระพงษ์ บุตรสิมมา, สัมภาษณ์วันที่ 17 มกราคม 2561)

“...ห้ามล่าสัตว์ ถ้าฝ่าฝืนจะถูกปรับตามน้ำหนักของสัตว์ที่ล่าราคา กิโลกรัมละ 200 บาท...”(จำลอง มณีรัตน์, สัมภาษณ์วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561)

“...ห้ามบุกรุกที่ดินในป่าเพื่อทำกิน ถ้าฝ่าฝืนจะถูกปรับตามขนาดของพื้นที่บุกรุกที่ตารางเมตรละ 500 บาท...”(สากล ชิกเหี้ยว, สัมภาษณ์วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561)

“...ห้ามคนนอกพื้นที่เข้ามาตัดไม้ ถ้าฝ่าฝืนครั้งแรกจะทำการตักเตือน ครั้งที่สองจะจับส่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้เพื่อดำเนินคดี และห้ามจุดไฟเผาป่าเพื่อล่าสัตว์โดยเด็ดขาด...”(เสรี ชาวพิชัย, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ พบว่า ห้ามตัดไม้ก่อนได้รับอนุญาตถ้าฝ่าฝืนจะถูกปรับตามความยาวของต้นไม้โดยวัดเป็นนิ้ว นิ้วละ 500 บาท ห้ามล่าสัตว์ ถ้าฝ่าฝืนจะถูกปรับตามน้ำหนักของสัตว์ที่ล่าราคา กิโลกรัมละ 200 บาท ห้ามบุกรุกที่ดินในป่าเพื่อทำกิน ถ้าฝ่าฝืนจะถูกปรับตามขนาดของพื้นที่บุกรุกที่ตารางเมตรละ 500 บาท ห้ามคนนอกพื้นที่เข้ามาตัดไม้ ถ้าฝ่าฝืนครั้งแรกจะทำการตักเตือน ครั้งที่สองจะจับส่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้เพื่อดำเนินคดี และห้ามจุดไฟเผาป่าเพื่อล่าสัตว์โดยเด็ดขาด

4. การมีส่วนร่วมปลูกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ป่าชุมชน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการป่าชุมชนเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมและขอรับการสนับสนุนต้นกล้าจากศูนย์เพาะพันธุ์ไม้จังหวัดนครศรีธรรมราช และคณะกรรมการป่าชุมชนดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียงหมู่บ้านเพื่อชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมปลูกต้นไม้

“...การมีส่วนร่วมปลูกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ป่าชุมชน ซึ่งจะทำในโอกาสวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ วันสิ่งแวดล้อม หรือวันมาฆบูชา เป็นต้น...”(มานพ ประพฤติชอบ, สัมภาษณ์วันที่ 29 มกราคม 2561)

“...การปลูกต้นไม้สามารถช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอได้...”(เทพวรินทร์ ศรีทอง, สัมภาษณ์วันที่ 13 มกราคม 2561)

“...เป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ จึงจะสามารถเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ได้ครบร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศตามที่กำหนดไว้ในนโยบายการป่าไม้แห่งชาติได้...”(กนกพร ศรีทอง, สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561)

“...ชาวบ้านปลูกต้นไม้ในพื้นที่ป่า เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์ พืชพรรณ จึงก่อให้เกิดโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ขึ้นมา...”(อาทิตยา ศรีทอง, สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมปลูกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ป่าชุมชน พบว่า การปลูกต้นไม้สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์ พืชพรรณ การมีส่วนร่วมปลูกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ป่าชุมชน ซึ่งจะทำให้อากาศวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ วันสิ่งแวดล้อม หรือวันมาฆบูชา เป็นต้น

5. การมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาพบว่า การเผยแพร่การให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ในเรื่องการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม

“...เนื่องจากข้อมูลข่าวสารจะบอกถึงรายละเอียดของโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น ความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น รวมถึงการดำเนินการและมาตรการต่างๆ...”(ฉลอง พันธุ์สนิท, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2561)

“...มีการป้องกันแก้ไขปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อพื้นที่ป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอ จากโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ข้อมูลข่าวสารนี้ถือว่าเป็นสิทธิประการหนึ่งของชาวบ้านในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ...”(เชียน ศรีทอง, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2561)

“...จากข้อมูลข่าวสารโครงการดังกล่าว ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมกันวางแผนการดำเนินงานและหาผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการอย่างชัดเจน...”(ปราณี ปานเมือง, สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2561)

“...จากการได้รับเผยแพร่การให้ข้อมูลข่าวสาร ทำให้ชุมชนได้ระบุและจัดลำดับความสำคัญโครงการในอนาคต เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนให้ประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น ...”(สุเทพ แก้วอุดม, สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า เป็นการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน โดยเผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดโครงการ เหตุผลความจำเป็น และการพัฒนาโครงการรวมถึงข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการตลอดระยะเวลาการศึกษาโครงการ ดำเนินการประชาสัมพันธ์และดำเนินงานการมีส่วนร่วมของชาวบ้านผ่านกิจกรรมและเทคนิคต่างๆ

6. การมีส่วนร่วมจัดเวรยามควบคุมการดูแลรักษาป่า ผลการศึกษาพบว่า เพื่อมิให้ผู้ใดเข้ามาลักลอบตัดไม้ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการป่าชุมชนออกตรวจเวรยาม เพื่อลาดตระเวนตรวจสอบดูแลความเรียบร้อยของพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ

“...การออกตรวจลาดตระเวนภายในพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ โดยจะออกตรวจครั้งละ 10 คน ปฏิบัติเดือนละ 1 ครั้ง โดยชุดออกตรวจลาดตระเวน จะมีการผลัดหมุนเวียนหน้าที่กัน...”(มานิตย์ ประพฤติชอบ, สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561)

“...การลาดตระเวนในพื้นที่ป่าชุมชน มีตั้งแต่การวางแผนกำหนดพื้นที่ในการลาดตระเวน เพื่อตรวจปราบปรามการกระทำผิด”(สมศักดิ์ ทวีสุวรรณ, สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561)

“...มีแผนผังแสดงการปฏิบัติงาน ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวางแผนการลาดตระเวน...”(วิจิต ช่วยขาว, สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2561)

“...มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานลาดตระเวน และมีการจัดทำคู่มือการลาดตระเวน ครอบคลุมการปฏิบัติงานการลาดตระเวนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์...”(สุนันท์ ทองสัย, สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมจัดเวรยามควบคุมการดูแลรักษาป่า พบว่า ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ออกตรวจลาดตระเวน ครั้งละ 10 คน ปฏิบัติเดือนละ 1 ครั้ง มีการวางแผนกำหนดพื้นที่ในการลาดตระเวน มีแผนผังแสดงการปฏิบัติงาน และมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานลาดตระเวน

7. การมีส่วนร่วมจัดทำแนวป้องกันไฟป่า ผลการศึกษาพบว่า เกิดจากความร่วมมือของชาวบ้านทุกคน โดยคณะกรรมการป่าชุมชนจะดำเนินการพร้อมชาวบ้านประมาณเดือนกุมภาพันธ์ และมีนาคมเป็นประจำทุกปีเนื่องจากเป็นช่วงฤดูแห้งแล้งอาจเกิดไฟป่าได้ง่าย

“...โดยจะมีการเชิญเจ้าหน้าที่ป่าไม้จังหวัดมาให้ความรู้และสาธิตการทำแนวป้องกันไฟป่าอย่างถูกต้อง...”(สมนึก ชนะสงคราม, สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561)

“...โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแล จัดทำแนวป้องกันไฟป่า...”(สุทิน แก้วศรีสุข, สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2561)

“...การดำเนินงานจัดทำแนวป้องกันไฟป่า เป็นการจัดการทรัพยากรพื้นที่ป่าอย่างมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการป่าชุมชนกับชาวบ้านในชุมชน...”(สุรวิวัฒน์ เพชรสังข์, สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561)

“...ชาวบ้านได้ตอบสนองโดยรวมกันเป็นกลุ่ม ที่มีความพร้อมในการร่วมดำเนินการจัดทำแนวป้องกันไฟป่า...”(ไพโรจน์ เกิดความสุข, สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมจัดทำแนวป้องกันไฟป่า พบว่า มีการเชิญเจ้าหน้าที่ป่าไม้จังหวัดมาให้ความรู้และสาธิตการทำแนวป้องกันไฟป่า โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแล เป็นการจัดการทรัพยากรพื้นที่ป่าอย่างมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการป่าชุมชนกับชาวบ้านในชุมชน และชาวบ้านได้ตอบสนองโดยรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อร่วมดำเนินการจัดทำแนวป้องกันไฟป่า

สรุปและอภิปรายผล

การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอชุมชนบ้านถ้ำตลอด พบว่า ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงให้เห็นว่าชาวบ้านมีจิตสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอทางเลือกและปรึกษาหารือ แนวทางการแก้ไขปัญหา กำหนดกฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่างๆ ในการจัดการป่าชุมชน แต่ในทางตรงกันข้าม กฎระเบียบต่างๆ เหล่านั้น กลับส่งผลให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากป่าลดลงในบางประเด็น เช่น การตัดไม้ไปทำฟืน การเก็บเห็ด หน่อไม้ ผักหวานไปบริโภคและขาย และการเก็บพืชสมุนไพร ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นดังกล่าวเป็นการใช้ประโยชน์จากป่าได้เพียงบางฤดูเท่านั้น ชาวบ้านลดการใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อต้องการให้พืชพันธุ์เหล่านั้นได้เจริญเติบโตและขยายพันธุ์ตามฤดูกาล ในอีกด้านหนึ่งชุมชนมีการกำหนดกฎระเบียบในการใช้ประโยชน์จากป่าเคร่งครัดมากเกินไป ทั้งนี้ ชาวบ้านเกรงว่าทรัพยากรป่าจะเสื่อมโทรมและถูกทำลายมากไปกว่าเดิม ซึ่งตามหลักวิชาการนั้นชุมชนสามารถจัดการผืนป่าให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน โดยในพื้นที่เสื่อมโทรมก็ให้ฟื้นฟูที่เหมาะสมแล้วให้ดูแลรักษา และที่อุดมสมบูรณ์หนาแน่นก็ให้นำมาใช้ประโยชน์ได้ แต่ต้องดูแลรักษาเพิ่มพูนทั้งไม้ของป่าและสภาพแวดล้อม ชาวบ้านก็สามารถนำส่วนเกินมาใช้ประโยชน์ได้นั่นเอง หรือด้วยการจัดการอย่างเข้มข้น (Active Management) คือ การเข้าไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโดยวิธีการใดวิธีหนึ่งหรือผสมผสานทั้งสามวิธี ได้แก่ 1) เพิ่มจำนวน 2) ลดจำนวนหรือเอาออกเพื่อให้ส่วนที่เหลือเพิ่มพูนในอัตราสูงสุด และ 3) ควบคุมให้คงที่ไว้เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ส่วนกระบวนการจัดการป่าเพื่อใช้ประโยชน์ไม้และของป่าอย่างยั่งยืน จะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์เชิงนโยบายของรัฐ ทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่แนวคิดของชุมชนและปัญหาที่เผชิญอยู่ นำมากำหนดเป้าหมายในการจัดการป่า โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน จากนั้นจัดทำแผนการจัดการ โดยมุ่งเป้าหมายเพื่อการใช้สอยพร้อมๆ ไปกับการอนุรักษ์เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน นอกจากนี้ต้องมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในขณะที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินการติดตามการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ และการร่วมประเมินการใช้ประโยชน์จากป่า เนื่องจากชาวบ้านมีความรู้ความสามารถด้านการประเมินติดตามการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ และเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชนมากกว่า แต่ชาวบ้านกลับมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากผลของกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมและชาวบ้านเห็นว่าพวกเขาควรเข้าไปดำเนินกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าด้วยตนเอง เพราะชาวบ้านมีความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของป่าไม้อย่างมากอยู่แล้ว ว่าป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธาร เขาไม่สามารถอยู่ได้ถ้าขาดน้ำและป่าไม้ ฉะนั้นลักษณะของการเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ นอกจากจะเป็นผู้ที่สามารถติดต่อประสานงานกับทางราชการและหน่วยงานต่างๆ ได้แล้วยังต้องเป็นผู้ที่สามารถนำวิธีการต่าง ๆ ทั้งทางกฎหมาย ขนบธรรมเนียม และระเบียบสังคม มาปรับใช้เพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้สึก เป็นเจ้าของและหวงแหนสิ่งๆ ร่วมกันสร้างทำให้เกิดแนวร่วมทั้งกายและใจจนสามารถรักษาทรัพยากรป่าไม้ในระดับหมู่บ้าน จังหวัดและระดับชาติให้ยั่งยืนต่อไป

ดั่งที่ คันสนีย์ นิจพานิช (2542) ได้สรุปว่าการมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการที่ประชาชนหรือชุมชนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเข้ามามีบทบาทในการวางแผนจัดการดำเนินงาน ควบคุมกำกับ ติดตามผลและรับผลประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพในสังคมหรือชุมชนนั้นอย่างมีศักดิ์ศรี การมีส่วนร่วมนั้นประชาชนจะได้รับการพัฒนาการรับรู้สติปัญญาอันจะนำไปสู่การตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเอง สอดคล้องกับ วีระชัย มงคลพันธ์ (2546) ได้

ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล กับผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล จังหวัดลำพูนและจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้บุกรุกทำลายป่าไม้คือชาวบ้านด้วยตัวเอง ลักษณะหรือรูปแบบของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในปัจจุบัน คือเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติต้องร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชนหาวิธีการและเทคนิคต่างๆ ในการดูแลรักษาป่าตลอดจนหาวิธีที่ตัดสินลงโทษแก่ผู้กระทำผิดโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ ส่วนอุทยานแห่งชาติดำเนินการให้ความรู้ทางด้านวิชาการให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรให้อำนาจแก่ประชาชน คณะกรรมการป่าชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าไม้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีการแสดงออกถึงความใกล้ชิดความผูกพัน และวิถีชีวิตของคนกับป่าได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์การฟื้นฟู การพัฒนา การควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน
3. ควรมีการกระตุ้นส่งเสริมประชาชนชาวบ้านให้มีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าผ่านช่องทางต่างๆ เป็นต้น ว่าสื่อมวลชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การพัฒนาพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
2. ควรเน้นการถ่ายทอดความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ การสร้างความตระหนักรู้และห่วงแหนป่าไม้ การส่งเสริมการปลูกป่าโดยการปลูกไม้มีมูลค่าสูงหรือไม้หายาก เช่น ไม้พะยุง มะค่า สัก และควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าให้มาก

ข้อเสนอแนะการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการดูแลพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอดอย่างมีส่วนร่วม
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจำนวนและชนิดของพันธุ์ไม้ในพื้นที่ป่าอ่าวอ้ายยอ ของชุมชนบ้านถ้ำตลอด ที่เป็นพืชสมุนไพร เพื่อจะได้ให้ชาวบ้านหันมาให้ความสนใจในการใช้ประโยชน์จากพืช

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2560). *แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม*. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2561, จาก: http://www.mot.go.th/file_upload/2560/environment_plan-2564.pdf.
- กาญจนา คุ่มทรัพย์. (2558). การจัดการป่าชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ป่าชุมชนบ้านดอน หมู่ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารเกษตรราชภัฏ*. 14 (1), 31-36.
- เกษตรพอเพียง. (2561). *ทุนชุมชน*. ค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2561, จาก: http://chalarwutfarmers.blogspot.com/p/blog-page_7.html.
- จักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ และ นครเศศ รังควัต. (2556). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษา บ้านทาป่าเปา ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. *วารสารวิจัยและพัฒนา มจร*. 36 (2), 215-234.
- ชุติมา สามารถ และเก็ดถวา บุญปรการ. (2559). การจัดการดูแลป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนิคมพัฒนาที่ 1 ตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 11 (1), 197-235.
- ณริศรา สุกแป้น. (2557). *คลองจำไทร: พลวัตการจัดการทรัพยากรโดยชุมชน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. ค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2561 จาก: <https://writer.dek-d.com/writer/story/viewlongc.phpid>.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2560). *ระดับการมีส่วนร่วม*. ค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2561 จาก: <https://www.gotoknow.org/posts>.
- สุชาวลี ชูเอน. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน. *วารสารวิทยบริการ* 23 (3), 44-53.
- สุธี วรประดิษฐ์. (2555). *การมีส่วนร่วมของชุมชน*. ค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2561 จาก: http://52011310474.blogspot.com/2012/04/blog-post_30.html
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2545). *ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตัวอย่าง*. ค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2561 จาก: www.teacher.ssru.ac.th/sudaporn_ar/file.php/1/academic/_wat.pptx

บุคลากรกรม

- กนกพร ศรีทอง, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- เขียน ศรีทอง, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- จำลอง มณีรัตน์, เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561 ที่หน่วยอุทยานแห่งชาติ เขาปู่-เขาย่า หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

- ฉลอง พันธุ์สนิท, ผู้นำชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบล
น้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ชวน สิทธิรักษ์, คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำ
ตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- เทพวรินทร์ ศรีทอง, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 13 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด
ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ธนาคาร พลรัตน์, คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำ
ตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- บรรเจิด ศรีทอง, เจ้าหน้าที่ภาครัฐ อบต.น้ำตก ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 13 มกราคม 2561 ที่ องค์การ
บริหารส่วนตำบลน้ำตก
- บุญเลิศ พันธุ์สนิท, คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 29 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำ
ตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ปราณี ปานเมือง, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบล
น้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ไพโรจน์ เกิดความสุข, เจ้าหน้าที่ภาครัฐ อบต.น้ำตก ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชน
บ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- มานพ ประพฤติชอบ, คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 29 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้าน
ถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- มานิตย์ ประพฤติชอบ, คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชน
บ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- วิจิต ช่วยขาว, เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม
2561 ที่ หน่วยอุทยานแห่งชาติ เขาน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัด
นครศรีธรรมราช
- วีระพงษ์ บุตรสิมมา, เจ้าหน้าที่ภาครัฐ อบต.น้ำตก ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 17 มกราคม 2561 ที่ องค์การ
บริหารส่วนตำบลน้ำตก
- สมใจ แดงเวชงาม, ผู้นำชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบล
น้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- สมนึก ชนะสงคราม, คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้าน
ถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- สมศักดิ์ ทวีสุวรรณ, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด
ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- สากล ชิกเหี่ยว, เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 1 กุมภาพันธ์
2561 ที่ หน่วยอุทยานแห่งชาติ เขาน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัด
นครศรีธรรมราช
- สุทิน แก้วศรีสุข, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบล
น้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

- สุเทพ แก้วอุดม, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- สุวัฒน์ เพชรสังข์, เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561 ที่ หน่วยอุทยานแห่งชาติ เขापู้-เขาย่า หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- สุนันท์ ทองสัย, เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 21 มกราคม 2561 ที่ หน่วยอุทยานแห่งชาติ เขापู้-เขาย่า หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- เสรี ขาวพิชัย, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- หนูนอง ราชรัตน์, คณะกรรมการป่าชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- อนุรักษ์ นวลสีทอง, ผู้นำชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 19 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- อาทิตยา ศรีทอง, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 18 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- อารีย์ พันธุ์สนิท, สมาชิกในชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์วันที่ 13 มกราคม 2561 ที่ 4 ชุมชนบ้านถ้ำตลอด ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช